Erityisasiantuntija Janne Pitkänen

MAA- ja METSÄTALOUSVALIOKUNNALLE

ASIA: E 89/2018 VP VALTIONEUVOSTON SELVITYS: EHDOTUS NEUVOSTON PÄÄTÖKSEKSI EU:N KANNASTA AFRIKAN JA EURAASIAN MUUTTAVIEN VESILINTUJEN SUOJELUSOPIMUKSEN (AEWA) 7. OSAPUOLIKOKOUKSESSA DURBANISSA, ETELÄ-AFRIKASSA 4.-8.12.2018 – SOPIMUKSEN LIITTEEN MUUTTAMINEN

Punasotkan luokitusta muutettaisiin siten, että mainittu laji muuttuisi metsästettävistä lajeista lajiksi, jonka metsästys olisi kiellettävä.

Haahkan luokitusta muutettaisiin siten, että lähtökohtaisesti metsästys olisi kiellettävä, mutta poikkeuksena voitaisiin kyseisen lajin metsästystä sallia kansainvälisen hoitosuunnitelman osana toteutettavan adaptiivisen metsästyksen säätelyn puitteissa.

Metsästystä voitaisiin silti sallia EU:ssa komission ehdottaman varauman johdosta, kunnes muutokset saatetaan voimaan EU:n lintudirektiivissä.

<u>Liitteiden muutosten perusteet</u>

Suomi voi hyväksyä metsästyksen kiellot, koska ne perustuvat sopimuksen liitteen luokituksen ”automaattiseen” kriteeriin lajin luokittelusta kansainvälisen luonnonsuojeluliiton IUCN:n uhanalaisuusarvioinnissa: punasotkan osalta maailmanlaajuisesti vaarantuneeksi ja haahkan osalta silmälläpidettäväksi (ei ole uhanalainen).

Maa- ja metsätalousministeriö toteaa, että pelkästään kansainväliseen uhanalaisuusluokitukseen perustuva ”automaattinen” metsästyskiellon kriteeri on johtanut edellisessä osapuolikokouksessa allin suojeluluokituksen muutokseen vastoin valtioneuvoston ja maa- ja metsätalousvaliokunnan kantaa (E 59/2015 vp), vaikka esimerkiksi alli on edelleen taantumisen jälkeenkin Itämeren runsaslukuisimpiä merisorsia (kanta-arvio noin 1,6 miljoonaa yksilöä). Samoin tukkakoskelon suojeluluokitukseen ei saatu lisättyä metsästyksen sallivaa poikkeusta.

Ranska on esittänyt näkemyksiä, joiden mukaan metsästyskiellosta päätettäessä tulisi huomioida myös muut asiat kuin uhanalaisuusluokitus. Suomen johdolla valmistelu taigametsähanhen kansainvälinen hoitosuunnitelma on ensimmäinen taantuvalle riistavesilinnulle laadittu suunnitelma, missä keskeisessä roolissa on muuttoreitin tason kestävä metsästys. Uraauurtava hoitosuunnitelma luo pohjaa Euroopassa toteuttavalle vesilintujen muuttoreitin tason metsästyssäätelylle, mikä on edellytys metsästyksen kokonaiskestävyydelle ja riistavesilintujen metsästyksen turvaamiselle. Maa- ja metsätalousministeriö pitää tärkeänä tarkastella jatkossa edellytyksiä laajentaa adaptiivisen metsästyksen säätelyn soveltamista nykyistä laajemmin myös muihin aiemmin metsästyksen piirissä oleviin lajeihin.

Suomen metsästyslainsäädäntö antaa mahdollisuuden toteuttaa adaptiivista metsästyksen säätelyä. Adaptiivisella metsästyksen säätelyllä tarkoitetaan metsästyksen sovittamista metsästettävän lajin kannan vaihteluihin. Maa- ja metsätalousministeriö on kieltänyt asetuksella (712/2018) punasotkan ja tukkakoskelon metsästyksen kolmen vuoden määräajaksi, mutta lajin vähenemisen pääasialliset syyt liittyvät kosteikkoelinympäristöjen umpeenkasvuun.

<u>Tarve hoitosuunnitelmien valmistelulle</u>

Suomen näkemyksen mukaan punasotkan luokituksen muutos täydelliseen metsästyskieltoon ei kannustaisi vesilintujen metsästyksen säätelyn kehittämiseen eikä lajien elinympäristöjen hoitoon Euroopassa, joten Suomi esittää punasotkalle valmisteltavaksi kansainvälistä hoitosuunnitelmaa. Tämä edistäisi myös metsästäjäyhteisön sitoutumisen lajien pitkäjänteiseen kannanhoitoon ja myös elinympäristöjen hoitoon.

Suomi esittää haahkalle valmisteltavaksi kansainvälistä hoitosuunnitelmaa, joka toteuttaisi sopeutuvaa metsästyksen säätelyä. Haahkan kokonaiskanta on edelleen melko suuri, joten rajoitettu metsästys voi olla mahdollista ilman negatiivista vaikutusta kannan kehitykselle.

Metsästyksen ei arvioida olevan syy kannan taantumiseen, vaan taantuman aiheuttaa todennäköisesti joukko muita syitä. Haahkakanta runsastui 1950-luvulta 1980-luvun puoliväliin jyrkästi mm. korkean pesyekoon johdosta. Sittemmin poikastuotto on laskenut pienpoikaskuolleisuuden nousun vuoksi. Viimeaikaisen kannan taantumisen suurimpana syynä Suomessa lienee voimakas naaraisiin ja poikasiin kohdistuva merikotkan ja pienpetojen saalistus. Merikotkan saalistuspaineen palautumisen voidaan katsoa palauttavan haahkakannan runsauden lähemmäs luonnollista tasoa.

Haahkakannan elinvoimaisuuden turvaamiseksi on turvattava tehokas pienpetojen pyynti saaristoalueilla, jotta haahkan poikastuotto on mahdollista sisäsaaristossa, jossa merikotkan suoraan tai välillisesti aiheuttama kuolleisuus on vähäisempää kasvillisuuden hautoville naaraille ja poikueille tarjoaman suojan vuoksi. Pienpetopyynnin käytännön toteutukseen tarvitaan motivoituneita pyytäjiä. Pyyntimotivaation vaikuttaa positiivisesti, jos haahkan metsästys on ainakin osittain mahdollista.